

Heussen 1-5-1916 tot 28-7-1931
Arnhem

Hoofdpersonen

Goswin Heussen werd geboren op 18-8-1879 en Mathias Heussen op 20 december 1880 in Straelen (bij Venlo, Duitsland)

Beiden waren stateloos ten tijde van de vestiging van de Firma M Heussen & Co. op 1 mei 1916 en beiden zouden tot Nederlander worden genaturaliseerd op 24 december 1925.

Van Goswin Heussen is heel weinig bekend. Hij was als vennoot betrokken bij de Firma M. Heussen & Co. en bij NV Heussen's Gloeilampenfabriek. Maar na het faillissement van deze laatste in 1931, kom je zijn naam niet meer tegen.

Van Mathias Heussen is wat meer bekend. Op 13 jarige leeftijd leerde hij het vak van glasblazer bij Pope in Venlo. Hierna vertrok hij naar Oostenrijk waar hij werd aangesteld als Vice-Meister bij de glasblazerij van Glühlampenfabriek Westinghouse in Wenen. Na een korte periode bij Henke in Roosendaal, stichtte hij met zijn broer Goswin de Firma M. Heussen & Co. op 1 mei 1916.

Mathias is waarschijnlijk geen grote wetenschapper of commercieel talent, maar kan beter gekarakteriseerd worden als harde werker. Hij blijft actief tot in 1965 NV Heuga aan Philips/Splendor wordt verkocht en is dan 85 jaar oud. Mathias overleed op 5 januari 1969, dan 89 jaar oud.

Wilhelmus Lambertus Scheerder was geboren op 31 augustus 1898 te Velp en woonde aan de Tromplaan 21 te Velp (Gelderland). Zie "Heuga"

De verkoop van Heussen radiolampen.

Zoal gezegd zijn de broers Heussen geen grote commerciële talenten. Als zij beginnen te adverteren in januari 1921 werd nog verwezen naar de fabriek aan de St Marten 9-11 te Arnhem. Maar in juni 1921 werd al verwezen naar de NV Elementenfabriek Utrecht te Utrecht als besteladres.

Begin 1922 hadden zij een eigen verkooporganisatie opgericht het "Heussen-Laboratorium" te 's Gravenhage, die als zodanig zou fungeren tot halverwege 1924. Gedurende de rest van 1924 werd nog wel geadverteerd met Heussen radiolampen door Hazelzet en Detha. Maar eind 1924, begin 1925 werd de verkoop overgenomen door NV Frelat te Amsterdam die Heussen lampen verkocht onder andere merknamen en het merk Heussen lijkt na 1924 van de aardbodem te zijn verdwenen.

Midden 1929 werd de verkoop overgenomen door NV Elco te Arnhem tot het faillissement van Heussen in 1931. De door NV Elco verkochte Heussen lampen dragen het opschrift RADIO HEUSSEN.

Aangezien er meerdere Heussen bedrijven zijn geweest, zal ik deze splitsen in de Arnhemse Heussen bedrijven en de Haagse Heussen "bedrijven".

De Arnhemse Heussen bedrijven

Firma M. Heussen & Co.

Adressen : 1-5-1916 St Marten 9-11 te Arnhem
26-4-1923 Molenbeekstraat 30 te Arnhem

De firma werd gevestigd op 1 mei 1916 en aangezien de Kamers van Koophandel toen nog niet bestonden, pas ingeschreven in de Kamer van Koophandel Arnhem op 25 juni 1921.

Het doel van de firma was het maken van lampen voor zwakstroomverlichting, zoals zaklamptaarnlampjes, fietslampjes en autolampen.

In eind 1920 zou de eerste radiolamp geproduceerd worden aan de St Marten 9-11, de buisvormige detectorlamp L.V.B.

De rechtsvorm van de firma werd op 25 April 1923 omgezet in een "vennootschap onder firma", wanneer ze verhuisde naar de nieuwe locatie aan de Molenbeekstraat 30.

En op 2 maart 1926 werd de Firma M. Heussen & Co. omgezet in de NV Heussen's Gloeilampenfabriek.

N.V. Heussen's Gloeilampenfabriek

Adressen : 18-3-1926 Molenbeekstraat 30
 9-9-1926 Molenbeekstraat 32

De N.V. Heussen Gloeilampenfabriek werd op 2 maart 1926 opgericht als opvolger voor M Heussen & Co.

Het doel van de NV was "het fabriceren van en het handel drijven in elektrische gloeilampen en aanverwante artikelen, in de ruimste zin des woords".

Het aandelenkapitaal was FL 100.00,- verdeeld in 200 aandelen aan toonder. Volgestort worden 40 aandelen per oprichter (beide broers Heussen).

Hier zouden, naast de lichtlampen, de meeste Heussen radiolampen worden geproduceerd, echter vaak onder een andere merknaam.

Bij vonnis van 28 juli 1931 van de Arrondissementsrechtbank van Arnhem, werd de NV Heussen in staat van faillissement gesteld en dit faillissement werd ook uitgesproken. Hiermee kwam ook een eind aan de Heussen radiolamp.

Gloeilampenfabriek Heussen & Co

Ruim een maand na de aanvraag van het faillissement van NV Heussen, werd op 28 augustus 1931 aan de Kerkstraat 39 te Arnhem (de oude locatie van Mars, zie MARS) de Gloeilampenfabriek Heussen & Co. gevestigd.

Formeel waren de vennoten W. Scheerder en Franciscus P.J. Heussen, de zoon van Mathias Heussen.

Aangezien F. Heussen op dat moment nog niet meerderjarig was, moet hier toestemming van de rechtbank voor verkregen worden (de z.g. "handlichting") en deze toestemming werd verleend.

Mathias en Scheerder werden procuratiehouder en het feit dat F. Heussen alleen formeel vennoot was wordt bewezen door het feit dat hij geen procuratie had namens de firma.

Mathias Heussen werd formeel weer medefirmant op 30-12-1941 nadat F. Heussen was teruggetreden.

Goswin Heussen nam geen deel in deze nieuwe firma en wat hij verder gedaan heeft, weet ik niet.

Gloeilampenfabriek Heussen & Co. ging terug naar zijn "wortels" en ging zwakstroomlampen produceren en verkopen. Er werden geen radiolampen meer gemaakt.

Op 11 september 1939 werd door M. Heussen en Scheerder de NV Gloeilampenfabriek "Heuga" aan de Weerdjesstraat 69 te Arnhem opgericht. Deze werd echter weer ontbonden op 30 december 1941 onder overdracht van rechten en plichten aan Gloeilampenfabriek Heussen & Co.

Vanaf 1 juli 1961 werkte Heussen & Co onder de handelsnaam Gloeilampenfabriek Heuga en is dan gevestigd aan de Weerdjesstraat 166 te Arnhem.

En op 8 februari 1963 werd Gloeilampenfabriek Heussen & Co. omgezet in NV Heuga.

1 juli 1965 was een belangrijke datum voor Heuga. Scheerder, dan directeur, was inmiddels 67 jaar oud en Mathias (dan commissaris) was dan 85 jaar oud. Beide traden op 1 juli 1965 terug omdat Heuga per die datum verkocht werd aan Philips/Splendor. Scheerder werd nog commissaris tot zijn overlijden in 1968.

De zoon van Mathias, F. Heussen, die tot dan toe bij Heuga had gewerkt, zou tot zijn pensionering werken op de personeelsafdeling van Splendor.

Heuga hield zich ten tijde van de overname bezig met de fabricage, de import en export van elektrische artikelen, gloeilampen en autoaccessoires waarvan het merk autolampen "MIRADIOR" een sterke positie had op de binnenlandse markt.

De nieuwe (Philips) directeur werd Henricus C.M. Vogels uit Tilburg (voor een stuk over de fabrikantgeslachten Vogels en de Backer, zie ELECTRA).

Onder hem werd de productie bij Heuga afgebouwd en werd Heuga omgevormd tot een verkooporganisatie voor eigen merk met aanlevering van lampen door Splendor.

Op 11-10-1972 heette het bedrijf Heuga Autoverlichting BV en was gevestigd aan de Eusebiusbinnensingel 2 te Arnhem en op 16 januari 1975 verhuisde het bedrijf naar de St Annastraat

200 te Nijmegen, wat gewoon een kantoorruimte was binnen het Splendorgebouw aan de St Annastraat.

In november 1981 kreeg het een nieuwe handelsnaam, n.l. Heuga / Mirador BV en verhuisde met Splendor mee naar het nieuwe kantoor van Splendor aan de Nieuweweg 273 te Wijchen.

Als uitvloeisel van het nieuwe merkenbeleid van Philips Lighting BV, ging Heuga / Mirador BV op 8-11-1991 in liquidatie, welke op 17-2-1992 was afgerond.

Hiermede eindigt de geschiedenis van een van onze oudste radiolampfabrikanten.

Zie ook SPLENDOR.

De Haagse Heussen bedrijven

Heussen-Laboratorium

Het Heussen-Laboratorium aan de Valkenboslaan 180 te 's Gravenhage wordt voor het eerst genoemd als besteladres voor Heussen radiolampen in de advertentie van 1 augustus 1922, maar moet al begin 1922 feitelijk zijn gestart (begin uitzendingen PCUU in april 1922)

Formeel werd dit bedrijf pas opgericht op 17 maart 1923 met als vennoten de Fa. M. Heussen & Co. en de heer C.B.J. de Jager en J.W. Ubels.

Het "Heussen-Laboratorium" was gewoon een verkoopkantoor en het huisadres van J.W. Ubels, wat een appartement blijkt te zijn op de eerste verdieping. Hier werden de eerste zendproeven gehouden met de Heussen zender PCUU. Waarschijnlijk kende Mathias Heussen en J. Ubels elkaar omdat deze Ubels in Oosterbeek (bij Arnhem) geboren was.

In mei 1923 verhuisde het Heussen-Laboratorium naar de Sonostraat 77 wat dan weer het huisadres (ook weer een bovenappartement) was van C. de Jager en de Heussen zender PCUU verhuisde mee. Maar dit was van korte duur want op 15 februari 1924 trad C. de Jager 1) uit het bedrijf en verhuisde het Heussen-Laboratorium naar de Oude Molstraat 30 te 's Gravenhage.

Ook Heussen trok zich kennelijk terug uit het Heussen-Laboratorium want gedurende 1924 verschenen er advertenties met Heussen radiolampen door de firma's Détha en Gebr. Hazelzet. Zoals gezegd zou gedurende 1925 – 1929 de verkoop van Heussen radiolampen worden overgenomen door NV Frelat; maar wel onder andere merknamen.

Naast Ubels verscheen er in maart 1924 een andere vennoot, dhr. M Schoonderbeek uit 's Gravenhage. Deze Schoonderbeek was een fabrikant van fijne houtwaren.

"Naamloze Vennootschap Industriële Onderneming, voorheen Heussen-Laboratorium".

Deze NV werd formeel opgericht op 17 augustus 1925 met als vennoten Ubels en Schoonderbeek (Heussen dus niet meer).

In de periode september 1925 – januari 1926 werd door deze onderneming druk geadverteerd. Men maakt radiokasten, waarschijnlijk voor zelfbouw. Zij adverteerden ook met een afdeling instrumentmakerij, waar op bestelling radio-ontvangers kunnen worden gemaakt (Ubels was elektrotechnicus). Ook werd geadverteerd met de naam Ir. Nonnenkens als technisch leider van de afdeling toestelbouw. Deze Ir. Nonnekens was een publicist op het gebied van radio en was ook verbonden geweest aan de redactie van het tijdschrift Radio Wereld. Of er ook inderdaad radio's gebouwd zijn is niet bekend.

Na deze advertentieperiode hoorde men weinig meer van dit bedrijf, maar dit heeft toch een tijd bestaan.

J. Ubels trok zich terug in januari 1929 maar het bedrijf bestond nog tot 1 september 1931, een datum waarop het in liquidatie ging.

De locatie Oude Molstraat 30 ligt in het huidige centrum van Den Haag, maar het pand was wel geschikt als fabriek (althans in die tijd).

Vacuüm weerstanden

Niet alleen Loewe maakte hoog vacuüm weerstanden. Ook Heussen deed dat rond 1929. Zie ook het gedeelte “Artikelen over Radio Radio Heussen radiolampen”. De weerstanden werden gegarandeerd op een maximale afwijking van c.a. 10% en vervaardigd in de volgende waarden:

Van 10.000 - 100.000 Ohm, stijgend met 10.000 Ohm.

Van 100.000 - 500.000 Ohm, stijgend met 100.000 Ohm.

Van 500.000 - 5.000.000 Ohm, stijgend met 500.000 Ohm.

Van 5.000.000 Ohm - 10.000.000 Ohm, stijgend met 1.000.000.

- 1) Brief van J.C. van Tussenbroek, den Haag aan dhr. Swierstra d.d. 4 november 1969 n.a.v de viering van 50 jaar Radio-omroep.

In deze brief vertelt dhr Tussenbroek dat ook hij betrokken was bij de uitzendingen van PCUU en bevriend was met Ubbels en de Jager.

Zij ontvingen de radiolampen van Heussers, testte ze en leverde ze aan de handel.

Tijdens de uitzendingen werden er vaak platen gedraaid, maar ze hadden ook de beschikking over een Hawayan-trio en een strijkje bestaande uit leerlingen van het Koninklijk Conservatorium in den Haag t.w. dhr. S tenBrugge 1^e viool

Mej. Willie Ubels piano

Dhr Blok viool

Dhr Romijn viool

Dhr L v Messel violoncel

Bovendien traden ook “The Haque Jazz Boys” op gedurende de periode dat de zender op de Sonostraat 77 stond.

Tussenbroek vertelt verder dat dhr de Jager (naast zijn activiteiten voor het Heussenlaboratorium) ook electrotechnisch ambtenaar was bij het ministerie van Justitie. Idzerda beklagde zich bij het ministerie hierover met als gevolg dat de Jager moest kiezen of voor het ambtenaarschap of voor het Heussenlaboratorium en de Jager koos voor het eerste. Dhr de Jager trouwde in juli 1923 en bracht het tot directeur van de afdeling Telecommunicatie van Philips.